

Baat bij goed **oudercontact**

De Amsterdamse Willibrord merkte dat ouders elkaar nauwelijks kenden. En dus besloot **Mirjam Blok** zich te verdiepen in hun onderlinge contact. Wat kunnen goede oudernetwerken voor de school betekenen?

Mirjam Blok merkte dat er in haar groep wat 'meidengedoe' ontstond, geruzie over speelfaarspraakjes na schooltijd. Ze besloot de ouders van de leerlingen bij elkaar te roepen om erover te praten. 'Toen viel me op: de ouders kenden elkaar helemaal niet.' Ook collega's van Blok constateerden dat ouders tijdens schoolactiviteiten weinig met elkaar spraken. Hun verschillende achtergronden leken een rol te spelen. Op het schoolplein en tijdens ouderavonden zochten de etnische Nederlanders elkaar op, net als de ouders van verschillende migratieachtergronden. 'We begonnen ons af te vragen hoe die relatie tussen de ouders van onze school eigenlijk was,' vertelt Blok, leerkracht van groep 4 op basisschool

'Ik voelde dat ouders langzaam meer begrip voor elkaar kregen'

de Willibrord in Amsterdam. Als zij-instromer uit de marketingwereld werkt ze sinds elf jaar met veel plezier in het onderwijs. Haar school staat in een nieuwe woonwijk van Amsterdam: het Haveneiland op IJburg. Het is er een komen en gaan van jonge gezinnen. Daarnaast kent de wijk veel verschillende woonvormen, van dure koopwoningen tot sociale huur.

Ouders als partners

De Willibrord vindt het belangrijk om kinderen met verschillende achtergronden met elkaar te verbinden, zegt Blok. 'Maar dat is lastig als ouders zelf clubjes vormen. Kinderen kopiëren toch gedrag van hun ouders.' En dus besloot de Willibrord dat dit een mooi onderwerp was voor onderzoek: hoe

kan de school de verbinding tussen ouders onderling bevorderen, in het belang van een goede, sociale sfeer in de groepen? Lina Hassan nam het onderzoek op zich, ze werkte in een leerteam samen met Blok als onderzoeksbegeleider en Marianne Boogaard als meedenker en begeleider vanuit het Kohnstamm Instituut.

Tijdens hun literatuuronderzoek vonden Hassan en Blok al snel een advies van de Onderwijsraad uit 2010, getiteld *Ouders als partners*. Contact tussen ouders onderling is volgens dit advies goed voor de

sociale cohesie in school en voor het gemeenschapsgevoel binnen de klas. De raad benoemt drie relaties die ouders tot de school hebben: ten eerste is dat een individuele, juridische positie. Ouders maken bijvoorbeeld deel uit van de medezeggenschapsraad. Daarnaast is er de ouder als samenwerkingspartner van de school en tot slot de ouder als onderdeel van een informele gemeenschap. 'Met die eerste twee zat het bij ons op school wel goed,' zegt Blok. De betrokkenheid van ouders is groot, ze helpen bij excursies en activiteiten en zijn geïnteresseerd in school. 'En educatief partnerschap is belangrijk voor ons. Maar wat we nog misten, was die gemeenschap.'

Socratische gesprekken

Als onderdeel van het onderzoek hielden Hassan en Blok een enquête onder leerkrachten; twaalf vulden de enquête in. De meesten merkten op dat ze geen zicht hadden op de onderlinge oudercontacten. Sommigen maakten zich zorgen over 'groepjesvorming'.

Ook organiseerde de school in het kader van het onderzoek socratische gesprekken, in twee groepen van zo'n tien ouders. In deze gespreksvorm luisteren deelnemers naar elkaar, zonder de ander te overtuigen van hun eigen mening. De school gebruikte hiervoor een methode van filosoof Jos Kessels (zie kader).

'Die gesprekken waren een eyeopener,' vertelt Blok. 'Er was een veilige sfeer en ouders waren open. Een ouder vertelde dat hij vroeger naar een school ging waar lijfstraffen werden uitgevoerd. En dat hij daarom nu het beste voor z'n kind wilde. Een andere ouder had vroeger betrokkenheid van de eigen ouders bij school gemist. Ik voelde dat ouders langzaam meer begrip voor elkaar kregen, ze leerden elkaar kennen.' Veel ouders bleken zich verbonden te voelen met de school, maar vonden het onderlinge contact met andere ouders 'matig'. Ze vertelden ook wat de school volgens hen kon doen om het contact met die 'ander' te verbeteren. Vaak zijn dezelfde ouders bij alle activiteiten en excursies betrokken, merkten ze bijvoorbeeld op. Een tip was om ouders vaker persoonlijk aan te spreken, in plaats van vooral digitaal.

Opvoedvragen

De uitkomsten hebben op de Willibrord al aardig wat in gang gezet, vertelt Blok. Leerkrachten hebben een communicatietraining gevolgd om nog beter

Op de boekenplank

 'Als een oudergroep goed functioneert, komt dat ook ten goede aan de klas en de school, schrijft de Onderwijsraad in dit rapport. Het sterkte ons in het idee dat hier een taak voor ons lag.'

Ouders als partners. Versterking van relaties met en tussen ouders op school. *Onderwijsraad, 2010.*

 'In dit artikel staan een paar goede ideeën: koppel ouders aan elkaar als buddy's. Dat bleek geschikt voor ons, omdat we veel instroom van nieuwe ouders hebben. Die willen we koppelen aan ouders die al ervaring met onze school hebben.'

Peter de Vries en Bert Wiene, Community bouwen met ouders. In: De wereld van het jonge kind, 2016.

 'Socratische gesprekken zijn echt een aanrader voor scholen. Vooral als je onderzoek doet met focusgroepen, kan deze gespreksvorm goed van pas komen.'

Jos Kessels, Socratische gespreksvoering: reflecteren op praktijkkwesities. Gepubliceerd op hetnieuwetrivium.nl, 2004.

 [Zie de links naar de bronnen op didactiefonline.nl.](http://didactiefonline.nl)

de dialoog met ouders aan te kunnen gaan. Ook is het idee ontstaan om ouders tijdens ouderavonden met elkaar in contact te brengen via coöperatieve werkvormen. Daarnaast wil de school een buddysysteem invoeren, een idee uit een artikel van twee CPS-onderwijsconsultants (zie kader). Een startende ouder op school wordt dan gekoppeld aan een ouder die al langer meeloopt. Verder wil de school ouders samenbrengen rond opvoedvragen. Mirjam Blok geeft bijvoorbeeld een training over mindfulness in de opvoeding. 'Ouders bespreken daar hun opvoedervaringen. En dat verbindt. Als kinderen zien dat ouders onderling een goede relatie hebben, dan heeft dat direct effect op hun ontwikkeling. Goed voorbeeld doet volgen.' ■

'We gaan nieuwe ouders koppelen aan buddy's'

Het onderzoek op de Willibrord werd uitgevoerd binnen de Werkplaats Onderwijsonderzoek Amsterdam (zie didactiefonline.nl).